യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 43✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഏവംഞ് ജീവാ+ശ്ചിതോ ഭാവാ ഭവ-ഭാവ-നയോ-ഹിതാഃ .
ബ്രഹ്മണഃഖ് കല്പിതാ-കാരാ+ല്ലക്ഷശോ്I+പ്യഥ കോടിശഃ .. 1

അസംങ്ഖ്യാതാഃഫ് പുരാ ജാതാ ജായന്തേ ചാപി വാദ്യ ഭോഃ .
ഉത്/പതി+ഷ്യന്തി ചൈവാമ്ബു/കണൗഘാ ഇവ നിർഝരാത് .. 2

സ്വവാ-സനാ-ദശാ-വേശാ/ദാശാ-വിവശതാംങ് ഗതാ .
ദശാ+സ്വതി/വിചി+ത്രാസു+ സ്വയംൻ നിഗഡിതാ-ശയാഃ .. 3

അനാരതം പ്രതിദിശംൻ ദേശേ ദേശേ ജലേ+ സ്ഥലേ .
ജായന്തേ വാ+ മ്രിയന്തേ വാ ബുദ്ബുദാ ഇവ വാരിണി .. 4

കേചിത്/പ്രഥമ-ജന്മാനഃഖ് കേചിജ്-ജന്മ-ശതാധികാഃ .
കേചി+ദ്വാ്Iജന്മ-സംങ്ഖ്യാകാഃഖ് കേചി+ദ്ധിത്രി/ഭവാന്തരാഃ .. 5

ഭവിഷ്യജ്-ജാതയഃഖ് കേചിത്/കേചിദ്/ഭൂത-ഭവോദ്/ഭവാഃ .
വർത-മാനഭവാഃഖ് കേചിത്/കേചിത്-ത്വഭവതാ ഗതാഃ .. 6

കേചിത്/കല്പ-സഹസ്രാണി ജായമാനാഃഫ് പുനഃ പുനഃ .
ഏകാ-മേവാ+സ്ഥിതാ യോനിംങ് കേചി+(ദ്-യോ)+ന്യ+ന്തരം ശ്രിതാഃ .. 7

കേചി+ന്മഹാ/ദുഃഖ-സഹാഃഖ് കേചി-ദല്പോ-ദയാഃസ് സ്ഥിതാഃ .
കേചി-ദത്യന്ത-മുദിതാഃഖ് കേചി/ദർകാ-ദിവോ-ദിതാഃ .. 8

കേചിത്/കിംൻ-നര-ഗന്ധർവ-വി+ദ്യാധര-മഹോരഗാഃ .
കേചിദർ/കേന്ദ്ര-വരുണാസ്/ത്ര്യക്ഷാ/ധോ+ക്ഷജ-പദ്മജാഃ .. 9

കേചിത്/കൂശ്മാണ്ഡ-വേതാല-യക്ഷ-രക്ഷഃഫ്/പിശാചകാഃ .
കേചിദ്/ബ്രാഹ്മണ-ഭൂപാലാ വൈശ്യ/ശൂദ്ര/ഗണാഃസ് സ്ഥിതാഃ .. 10

കേചിച്/ഛ്വപച-ചാണ്ഡാല/കിരാതാ-വേശ-പുഷ്കസാഃ .
കേചി+ത്തൃണൗ/ഷധീ കേചിത്/ഫലമൂല-പതങ്ഗ/കാഃ .. 11

കേചിത്/ചി+ത്ര-ലതാ-ഗുല്മ-തൃണോപല-ദൃശോ്Iഭിതഃ .
കേചിത്/കദമ്ബ-ജമ്/ബീര-ശാല-താല-തമാ-ലകാഃ .. 12

കേചി+ദ്വിഭവ-സംസാര-മന്ത്രി-സാമന്ത-ഭൂമിപാഃ .
കേചി+ച്ചീരാമ്/ബരാ+ച്ഛന്നാ മുനി-മൗന-മുപസ്ഥിതാഃ .. 13

കേചിദ്/ഭുജങ്ഗ/ഗോനാസ/കൃമികീട-പിപീ-ലികാഃ .
കേചി+ന്മൃഗേന്ദ്ര-മഹിഷ/മൃഗാജ-ചമരൈ/ണകാഃ .. 14

കേചി+ത്സാരസ/ചക്രാഹ്വ/ബലാകാ-ബക-കോകിലാഃ .
കേചിത്/കമല-കഹ്വാര-കുമുദോത്/പലതാംങ് ഗതാഃ .. 15

കേചിത്/കലഭ-മാതങ്ഗ/വരാഹ-വൃഷ-ഗർദഭാഃ .
കേചി+ദ്വിരേഫ-മശകാഃഫ് പുത്തികാ-ദംശ-വംശജാഃ .. 16

കേചി/ദാപ+ദ്വലാ+ക്രാന്താഃഖ് കേചി+ത്സംപദ-മാഗതാഃ .
കേചിത്.സ്ഥിതാഃസ് സ്വർഗപുരേ കേചി+ന്നരക-മാസ്ഥിതാഃ .. 17

ഋക്ഷ-ചക്ര-ഗതാഃഖ് കേചിത്-ഋക്ഷ-രന്ധ്ര-ഗതാഃഫ് പരേ .
വാത-ഭൂതാഃസ് സ്ഥിതാഃഖ് കേചിത്/കേചി+ദ്വ്യോമ-പദേ+സ്ഥിതാഃ .. 18

സൂര്യാം-ശുഷു+ സ്ഥിതാഃഖ് കേചിത്/കേചി+ദിന്ദ്വം/ശുഷു+ സ്ഥിതാഃ .
കേചി+ത്തൃണ-ലതാ-ഗുല്മ/രസ+സ്വാദു+ഷ്വവ+സ്ഥിതാഃ .. 19

ജീവ+ന്മുക്താ+ ഭ്രമന്തീഹ/ കേചിത്/കല്യാണ-ഭാജനാഃ .
ചിരമുക്താഃസ് സ്ഥിതാഃഖ് കേചി+ന്നൂനം പരിണതാഃഫ് പരേ .. 20

കേചി+ച്ചിരേണ കാലേന ഭവിഷ്യ+ന്മുക്തയഃശ് ശിവാഃ .
കേചിദ്-ദ്വിഷന്തി ചിദ്/ഭാവാഃഖ് കേവലീ-ഭാവ-മാത്മനഃ .. 21

കേചി+ദ്വി/ശാലാഃഖ് കകുഭഃഖ് കേചി+ന്നദ്യോ മഹാരയാഃ .
കേചിഥ്.സ്ത്രിയഃഖ് കാന്ത/ദൃശഃഖ് കേചിത്/പണ്ഡന-പുംസകാഃ .. 22

കേചിത്/പ്രബുദ്ധ-മതയഃഖ് കേചിജ്-ജഡ-തരാശയാഃ .
കേചിജ്-ജ്ഞാനോപ-ദേഷ്ടാരഃഖ് കേചിദാത്ത/സമാധയഃ .. 23

ജീവാഃസ് സ്വവാ-സനാ-വേശ/വിവ-ശാശ-യതാംങ് ഗതാഃ .
ഏതാ+സ്വേ-താസ്വ/വ+സ്ഥാസു സംസ്ഥിതാ ബദ്ധഭാവനാഃ .. 24

വിഹരന്തി ജഗത്/കേചി+ന്നിപത+(ന്തി-ഉ)ത്/പതന്തി ച .
കന്ദുകാ ഇവ ഹസ്തേന മൃത്യുനാ്വിരതം ഹതാഃ .. 25

ആശാപാശ/ശതാബദ്ധാ വാസനാ/ഭാവ-ധാരിണഃ . .
കായാത്/കായ-മുപായാന്തി വൃക്ഷാ/+ത്വറ്ക്ഷ-മിവാ+ണ്ഡജാഃ .. 26

അനന്താ-നന്ത-സംകല്പ/കല്പനോത്-പാദ-മായയാ .
ഇന്ദ്രജാലംവ് വിത+ന്വാനാ ജഗ+ന്മയ-മിദം മഹത് .. 27

താവദ്/ഭ്രമന്തി സംസാരേ വാരി+ണ്യാ/വർത-രാശയഃ .
യാവ+ന്മൂഢാ ന പശ്യന്തി+ സ്വമാ+ത്മാന-മനിന്ദിതമ് .. 28

ദൃഷ്ട്വാ+ത്മാന-മസ+ത്ത്യക്ത്വാ സത്യാ-മാസാദ്യ സംവിദമ് .
കാലേന പദമാ-ഗത്യ ജായന്തേ നേഹ തേ പുനഃ .. 29

ഭു+ക്ത്വാ ജന്മ-സഹസ്രാണി ഭൂയഃസ് സംസാര-സംകടേ .
പതന്തി കേചിദ-ബുധാഃസ് സംപ്രാ+പ്യാപി വിവേകി-താമ് .. 30

കേചി+ച്ഛക്ത+ത്വ/മ+പ്യു+ച്ചൈഃഫ്/ പ്രാപ്യ തു+ച്ഛതയാ ധിയാ .
പുനസ്/തിര്യ+ക്ത്വ-മായാന്തി തിര്യക്ത്വാൻ-നരകാനപി .. 31

കേചി+ന്മഹാ-ധിയഃസ് സന്ത ഉത്പദ്യ ബ്രഹ്മണഃഫ് പദാത് .
തദൈവ ജന്മനൈ-കേന ത+ത്രൈ/വാശു വിശ+ന്ത്യലമ് .. 32

ബ്രഹ്മാ+ണ്ഡേ+ഷ്വിതരേ+ഷ്വന്യേ തേ+ഷ്വന്യേ ജീവ-രാശയഃ .
പ്രയാന്തി-പദ്മോദ്/ഭവതാ/മന്യേ ച ഹരതാ-മപി .. 33

അന്യേ+ പ്രയാന്തി തിര്യ+ക്ത്വ/മന്യേ ച സുരതാമപി .
അന്യേഽപി നാഗതാം രാമ/ യഥൈവേഹ തഥൈവ ഹി .. 34

യഥേയം ഹി ജഗ+ത്സാരംൻ തഥാ+ന്യാനി ജഗ+ന്ത്യപി .
വിദ്യന്തേ സമതീ-താനി ഭവി+ഷ്യന്തി ച ഭൂരിശഃ .. 35

അന്യേ/നാന്യേന ചിത്രേണ+ ക്രമേ/ണാന്യേന ഹേതുനാ .
വിചിത്രാഃസ് സൃഷ്ടയസ്-തേഷാ/മാപതന്തി പതന്തി ച .. 36

കശ്ചിദ്/ഗന്ധർ/വതാംയ് യാതി കശ്ചിദ്/ഗച്ഛതി യക്ഷതാമ് .
കശ്ചിത്/പ്രയാതി സുരതാംങ് കശ്ചിദാ-യാതി ദൈത്യതാമ് .. 37

യേനൈവ+ വ്യവഹാരേണ+ ബ്രഹ്മാണ്ഡേഽ+സ്മിൻ/ജനാഃ സ്ഥിതാഃ .
തേനൈ/വാ+ന്യേഷു തിഷ്ഠന്തി സന്നിവേശ-വിലക്ഷണാഃ .. 38

സ്വസ്വ-ഭാവ-വശാ-വേശാ/ദന്യോന്യ-പരി/ഘട്ടനൈഃ .
സൃഷ്ടയഃഫ് പരി-വർതന്തേ തരങ്/ഗിണ്യാ ഇവോർമയഃ .. 39

ആവിർ/ഭാവ-തിരോ-ഭാവൈർ-ഉന്മജ്ജന-നിമജ്ജനൈഃ .
സൃഷ്ടയഃഫ് പരിവർ/തന്തേ തരങ്/ഗിണ്യാ ഇവോർമയഃ .. 40

നിര്യാ+ന്ത്യ-വിരതംൻ തസ്മാത്/പരസ്മാജ്-ജീവരാശയഃ .
അനിർ/ദേശ്യാഃസ് സ്വസം-വേദ്യാസ്/തത്രൈ-വാശു+ സ്ഫുരന്തി ച .. 41

ദീപാദി-വാലോക-ദൃശഃസ്/ സൂര്യാദിവ മരീചയഃ .
കണാസ്/തപ്താ-യസ/ ഇവ/+ സ്ഫുലിങ്ഗാ ഇവ പാവകാത് .. 42

കാലാദി-വർത/വശ്ചിത്രാ ആമോദാഃഖ് കുസുമാദിവ .
ശീതലാ ഇവ വർഷാണു/പൂരാ-ദബ്ധേ/രിവോർമയഃ .. 43

ഉത്/പത്ത്യോത്-പത്ത്യ കാലേന ഭു+ക്ത്വാ ദേഹ-പരമ്പരാമ് .
സ്വത ഏവ പദേ യാന്തി നിലയംഞ് ജീവരാശയഃ .. 44

അവിരത-മിയ-മാതതാ തഥോച്ചൈർ-
ഭവതി വിനശ്യതി വർധതേ മുധൈവ .
ത്രിഭു-വന-രചനാദി-മോഹമായാ
പരമപദേ ലഹരീവ വാരി-രാശൗ .. 45

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ+ സ്ഥിതിപ്രകരണേ
ജീവ-നിചയ+സ്ഥാനോപ-ദേശോ നാമ+ ത്രി/ചത്വാരിംശഃസ് സർഗഃ .. 43 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
18.10.2023